

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра міжнародного права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ПРАВО ЗОВНІШНІХ ЗНОСИН»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Право зовнішніх зносин» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої галузі знань освіти 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 17 с.

Розробник:
Сіваш Олена Михайлівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 10 від 31 травня 2021 р.)
Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 11 від 27 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Стещенко Володимир Миколайович,
кандидат юридичних наук, професор

Зміст

1. Дані про викладача.....	4
2. Анотація навчальної дисципліни.....	4
3. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
4. Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти.....	6
5. Види навчальних занять та самостійна робота для здобувачів вищої освіти.....	7
6. Самостійна робота студентів.....	8
7. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	9
8. Вимоги викладача.....	15
9. Контрольні заходи.....	16
10. Шкала підсумкового педагогічного контролю.....	16

1. Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Право зовнішніх зносин
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Сіваш Олена Михайлівна, доцентка кафедри міжнародного права, к.ю.н., доцентка
Контактний телефон	057-704-92-19
E-mail	o.m.sivash@nlu.edu.ua
Консультації	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій вул. Пушкінська, 77, ауд. 28.
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 383 397 3711, код доступу: 4aTbEK

2. Анотація навчальної дисципліни

Предмет навчальної дисципліни – це право зовнішніх зносин, як галузь міжнародного права, що регулює офіційні зв'язки і відносини між суб'єктами міжнародного права, які встановлюються і підтримуються їх органами зовнішніх зносин.

Розглядаються загальнотеоретичні питання про дипломатію. Визначається предмет, система, принципи, джерела права зовнішніх зносин. Розглядається поняття, структура, джерела, історія становлення та розвитку права зовнішніх зносин. Вивчається система органів зовнішніх зносин держави. Розглядається порядок встановлення дипломатичних відносин,

припинення дипломатичної місії. Аналізується діяльність і правовий статус функціональних місій при посольствах, спеціальні аташе. Окреслюються функції дипломатичних представництв та засоби їх здійснення. Визначається поняття і правова природа дипломатичних привілеїв та імунітетів. Аналізуються привілеї та імунітети дипломатичного представництва як органу держави, особисті привілеї та імунітети персоналу дипломатичного представництва. Розглядаються основи консульських відносин і консульського права. Визначаються імунітети та привілеї консульських установ (як штатних так і почесних), їх працівників. Визначається поняття, функції, склад, привілеї та імунітети спеціальні місій та її членів. Розглядається дипломатичне право міжнародних організацій та особливості прояву дипломатії в межах міжнародних організацій.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – підвищення загального рівня правової культури здобувачів вищої освіти; формування у майбутніх юристів світоглядних установок, орієнтованих на верховенство права; формування знань, вироблення основних вмінь і навичок, а також формування професійних компетенцій у галузі права зовнішніх зносин.

Завдання:

- формування необхідних сучасному юристу комплексу юридичних компетенцій;
- формування системи теоретичних знань про галузь – право зовнішніх зносин, комплексних знань про особливості механізму правового регулювання зовнішніх зносин держави, основних понять даної галузі, особливостей її суб'єктів, процесу створення її норм, основних прогалин в правовому регулюванні й стану кодифікації норм права зовнішніх зносин, знань щодо стану розвитку вітчизняного законодавства з питань діяльності органів зовнішніх зносин;

- розвиток навичок і вмінь здійснювати аналіз міжнародних договорів і тлумачення їх норми;
- вироблення вільного володіння поняттями і категоріями права зовнішніх зносин;
- удосконалення вміння пошуку, обробки наукової та нормативної інформації;
- аналіз і правове вирішення конкретних практичних ситуацій на основі правових норм.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: міжнародне право

Кореквізити: міжнародне співробітництво у боротьбі зі злочинністю.

4. Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН-1. Демонструвати знання та розуміння особливостей правового регулювання в праві зовнішніх зносин.

РН 2. Вміти аналізувати і правильно тлумачити зміст міжнародно-правових актів та норм вітчизняного законодавства з питань діяльності органів зовнішніх зносин і їх застосовувати, визначати їх співвідношення.

РН-3. Демонструвати знання системи державних органів зовнішніх зносин.

РН-4. Демонструвати знання функцій державних органів зовнішніх зносин, включаючи дипломатичні і консульські представництва, спеціальні місії, представництва держав при міжнародних організаціях.

РН-5. Демонструвати вміння пошуку професійної інформації в сфері зовнішніх зносин й використовувати інформаційні технології і бази даних для професійної діяльності.

РН-6. Демонструвати знання і розуміння матеріалів міжнародної правозастосовної практики в сфері зовнішніх зносин.

РН-7. Професійно і грамотно тлумачити, а також застосовувати існуючі міжнародно-правові норми відносно конкретних практичних ситуацій.

РН-8. Демонструвати знання порядку створення і діяльності закордонних органів зовнішніх зносин держави, специфіку їх організаційної структури і компетенції, правове положення персоналу

РН-9. Демонструвати знання привілеїв та імунітетів закордонних органів зовнішніх зносин і їх персоналу.

РН-10. Здатність визначати особливості правового статусу органів зовнішніх зносин в залежності від їх виду, особливостей правового статусу їх персоналу.

**5. Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Право зовнішніх зносин: поняття, структура, джерела, історія становлення та розвитку.	Право зовнішніх зносин: поняття, структура, джерела, історія становлення та розвитку.	10
2	Система органів зовнішніх зносин держави.	Система органів зовнішніх зносин держави.	10
3	Встановлення дипломатичних	Встановлення дипломатичних	4

	відносин. Припинення дипломатичної місії.	відносин. Припинення дипломатичної місії.	
4	Функції дипломатичних представництв та засоби їх здійснення.	Функції дипломатичних представництв та засоби їх здійснення.	6
5	Поняття і правова природа дипломатичних привілеїв та імунітетів.	Поняття і правова природа дипломатичних привілеїв та імунітетів.	6
6	Привілеї та імунітети дипломатичного представництва як органу держави.	Привілеї та імунітети дипломатичного представництва як органу держави.	6
7	Особисті привілеї та імунітети персоналу дипломатичного представництва.	Особисті привілеї та імунітети персоналу дипломатичного представництва.	6
8	Основи консульських відносин і консульського права.	Основи консульських відносин і консульського права.	10
9	Спеціальна місія.	Спеціальна місія.	10
10	Дипломатичне право міжнародних організацій.	Дипломатичне право міжнародних організацій.	10

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, узагальнення

практики тощо;

– робота над кейсами з питань права зовнішніх зносин (функції органів зовнішніх зносин, привілеї та імунітети органів зовнішніх зносин та їх персоналу тощо);

– виконання практичних завдань, самотестування;

– написання есе та рефератів;

– підготовка презентацій;

– анотація наукових статей;

– підготовка до практичних занять і тестування;

– підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції.

7. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Міжнародно-правові акти:

Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18.04.1961 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text

Віденська конвенція про консульські зносини від 24.04.1963 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text

Конвенція про спеціальні місії від 08.12.1969 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_092#Text

Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру від 14.03.1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_254#top

Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів від 14.12.1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_389#Text

Конвенція про привілеї та імунітети Об'єднаних Націй від 13.02.1946 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_150#Text

Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН від 21.11.1947 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_170#Text

Генеральна угода про привілеї та імунітети Ради Європи від 01.10.1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_019#Text

Угода між Урядом України та Організацією Об'єднаних Націй про заснування Представництва Організації Об'єднаних Націй від 31.07.1992 р. (в ред. від 31.07.2014 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c36#Text

Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та Радою Європи стосовно заснування в Україні Офісу Ради Європи та його правового статусу від 10.04.2008 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_775#Text

Агресія проти України: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 02.03.2022 р. № ES-11/1. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3965290>

Гуманітарні наслідки агресії проти України: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 24.03.2022 р. № ES-11/2. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/301/70/PDF/N2230170.pdf?OpenElement>

Погіршення становища в галузі прав людини в Україні внаслідок російської агресії: Резолюція Ради з прав людини ООН від 12.05.2022 р. № A/HRC/RES/S-34/1. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/3976159?ln=ru>

Нормативно-правові акти України:

Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

Про дипломатичну службу: Закон України від 07.06.2018 р. № 2449-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text>

Положення про закордонні дипломатичні установи України: затв. Указом Президента України від 15.03.2021 р. № 99/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/99/2021#Text>

Положення про Міністерство закордонних справ України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 р. № 281. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-п#Text>

Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні: затв. Указом Президента України від 10.06.1993 р. № 198/93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198/93#Text>

Консульський статут України: затв. Указом Президента України від 02.04.1994 р. № 127/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text>

Література

Основна література:

Eileen Denza. Diplomatic Law: Commentary on the Vienna Convention on Diplomatic Relations (Oxford Commentaries on International Law). 2016.

Балабанов К.В., Трофименко М. В. Дипломатична та консульська служба: підруч. для студ. вищ. навч. закладів; Маріупол. держ. ун-т. Донецьк: НОУЛІДЖ, 2013. 431 с.

Биркович Т.І. Розвиток дипломатичної служби України в системі міжнародних відносин: монографія. Донецьк: Юго-Восток, Лтд, 2008. 250 с.

Гуменюк Б.І. Дипломатична служба: правове регулювання: навч. посіб. Київ: Либідь, 2007. 224 с.

Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної і консульської служби: навч. посіб. Київ: Либідь, 1998. 248 с.

Гуменюк Б.І., Щерба В.І. Сучасна дипломатична служба: навч. посіб. Київ: Либідь, 2001. 235 с.

Гуменюк Б.І. Дипломатична служба: правове регулювання: навч. посіб. Київ: Либідь, 2007. 224 с.

Задорожій О.В. Генеза міжнародної правосуб'єктності України: монографія. Київ: К.І.С., 2014. 688 с.

Задорожій О.В. Міжнародне право у відносинах України та Російської федерації: монографія. Київ: К.І.С, 2016. 560 с.

Панов А.В. Дипломатична і консульська служба. Монографія. Ужгород, 2015. 270 с.

Репецький В. М. Дипломатичне і консульське право: підручник. К.: Знання, 2006. 372 с.

Руденко Г.М. Основи консульських зносин: до 15 річниці створення ГДП. Генерал. дирекція з обслуговування інозем. представництв. Київ: ГДП, 2006. 423 с.

Сагайдак О.П., Сардачук П.Д. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2006. 380 с.

Сагайдак О.П., Сардачук П.Д. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Знання, 2008. 295 с.

Сагайдак О.П., Сардачук П.Д. Посольство і консульство: організація і форми роботи: навч. посіб.; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, ЛНУ ім. І. Франка. Київ: Знання, 2014. 317 с.

Сандровский К.К. Специальные дипломатические миссии. Международноправовые вопросы. Киев: Вища школа, 1977. 144 с.

Сіваш О.М. Міжнародно-правова регламентація недоторканості приміщень дипломатичних представництв. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2019. № 59. С. 215–219.

Сіваш О.М. Зародження консульського інституту (стародавній час). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 418–420.

Сіваш О.М. Статус членів родини дипломатичного агента за Віденською конвенцією про дипломатичні зносини 1969 р. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 437–451.

Турчин Я.Б., Дорош Л.О., Твасечко О.Я. Дипломатична та консульська служба: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 332 с.

Федчишин С.А. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення: моногр. за заг. ред. Н. П. Матюхіної; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Я. Мудрого». Харків:

ФІНН, 2011. 264 с.

Федчишин С.А. Дипломатична служба України: проблеми теорії, організації та правового забезпечення: монографія. Харків: Право, 2021. 528 с.

Додаткова література:

Блищенко И.П., Дурденевский В.Н. Дипломатическое и консульское право. Москва: Ин-т междунар. отношений, 1962. 480 с.

Вуд Дж. Дипломатический церемониал и протокол: пер. с англ. / Дж. Вуд, Ж. Серре. Москва: Международные отношения, 2003. 415 с.

Гріненко О.О. Правовий статус консула при виконанні нотаріальної функції. Київ: КНТ, 2005. 352 с.

Марущак М.Й. Історія дипломатичних відносин у ХХ сторіччі. Вінниця: Нова книга, 2008. 365 с.

Никольсон Г. Дипломатия / Пер. с англ. Москва: Международные отношения, 2000. 210 с.

Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет: підручник. Львівський національний університет ім. І. Франка. 2-ге вид., випр. Київ: Знання, 2012. 262 с.

Сіваш О.М. Європейська служба зовнішніх дій як орган зовнішньої політики ЄС. *Угода про асоціацію як інструмент правових реформ в Україні: матеріали міжнар. конф.* (м. Харків, 23 жовт. 2017 р.). Редкол.: А.П. Гетьман, І.В. Яковюк, Т.М. Анакіна, О.Я. Трагнюк. Харків: Право. 2017. С. 139–146.

Сіваш О.М. Статус дипломатичного кур'єра. *Актуальні проблеми сучасного міжнародного права: матеріали II Харк. міжнар.-прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М.В. Яновського і В.С. Семенова* (м. Харків, 18 листоп. 2016 р.): у 2 ч. / редкол.: А.П. Гетьман, І.В. Яковюк, В.І. Самощенко та ін. Харків: Право. 2016. Ч. 2. С.136–140.

Сіваш О. М. Дипломатичний захист як форма захисту прав громадян за кордоном. *Актуальні проблеми сучасного міжнародного права: матеріали I*

Харк. міжнар.-прав. читань, присвячених пам'яті професорів М.В. Яновського і В.С. Семенова (м. Харків, 27 листоп. 2015 р.); за заг. ред. проф. А.П. Гетьмана. Харків: Право. 2015. С. 177–185.

Фельтхэм Р. Дж. Настольная книга дипломата: пер. с англ. 4-е изд. Минск: Новое знание, 2004. 298 с.

Інтернет-ресурси:

Сайт наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – <http://library.nlu.edu.ua/>

Офіційний веб-портал Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua/>

Сайт МЗС України – <https://mfa.gov.ua/>

Сайт ООН – <https://www.un.org>

Сайт Постійного представництва України при ООН – <https://ukraineun.org/>

Стислий виклад рішень і консультативних висновків Міжнародного Суду ООН – <https://www.icj-cij.org/ru>

Представництво ООН в Україні – <http://www.un.org.ua/ua/>

Сайт Ради Європи – <https://www.coe.int>

Офіс Ради Європи в Україні – <https://www.coe.int/uk/web/kyiv>

Представництво ЄС в Україні – https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk

Офіційна сторінка Європейського Союзу – <http://europa.eu>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри міжнародного права. URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=272>

8. Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції і практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові й практичні завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

9. Контрольні заходи

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного

заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 2, 3, 4);

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі тестів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

10. Шкала підсумкового педагогічного контролю (залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74

E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34